

Biovergistingsinstallatie Barneveld te Barneveld

**Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport**

19 december 2008 / rapportnummer 2162-28

1. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

De Veluwe Energiebron (VEB) heeft het voornemen om een biovergistingsinstallatie te realiseren in de gemeente Barneveld. Daarvoor bestudeert ze een vijftal locaties. De gemeente Barneveld overweegt ten behoeve van dit initiatief een bestemmingsplanwijziging door te voeren om de realisatie van de inrichting op een locatie mogelijk te maken. Deze bestemmingsplanwijziging is plan-m.e.r.-plichtig op grond van artikel 18.2 van bijlage D bij het besluit m.e.r. 1994: de oprichting van een inrichting bestemd voor het verwerken van dierlijke meststoffen. Het plan-MER wordt opgesteld ten behoeve van de bestemmingsplanwijziging.

Bij brief van 12 november 2008 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om te reageren op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau plan-MER biovergistingsinstallatie Barneveld.

In dit advies geeft de Commissie aan wat zij als de reikwijdte en het detailniveau van het milieueffectrapport (MER) ziet.

De volgende punten zijn essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als het MER niet op onderstaande punten in gaat:

- een weergave van de selectieprocedure ten aanzien van de onderzoekslocaties;
- een uitwerking van mitigerende en compenserende maatregelen waarmee negatieve milieueffecten voorkomen dan wel verminderd kunnen worden;
- de gevolgen van het initiatief voor natuur, geur, ammoniak, luchtkwaliteit, energie, veiligheid en verkeer.

Om deze hoofdpunten goed te kunnen beoordelen is het van belang dat het MER:

- een zelfstandig leesbare niet-technische samenvatting bevat, die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor bestuurlijke besluitvorming;
- een heldere vergelijking bevat van de gepresenteerde alternatieven volgens dezelfde methodiek en detailniveau;
- voldoende onderbouwend kaartmateriaal bevat, voorzien van duidelijke schaal en legenda.

2. ADVIES VOOR REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU

2.1 Beschrijving en onderbouwing van het voornemen

Beschrijf in het MER de achtergrond en het doel van het voornemen.

Geef in het MER een duidelijke beschrijving van de opbouw, werking en proces van de biovergistingsinstallatie en de daaraan gekoppelde voor- en nabewerking. Indien nog geen keuze is gemaakt voor de wijze waarop het digistaat zal worden verwerkt, beschrijf dan de mogelijke alternatieven (voor zover onderscheidend). Besteed daarbij aandacht aan de volgende zaken:

- het te verwachten aanbod van mest, co-vergistingmateriaal en eventuele andere grondstoffen, zowel in hoeveelheden als geografisch herkomst. Geef daarbij inzicht in de potentiële leveranciers, de geschatte omvang van afdracht en de eventueel noodzakelijke voorbewerking;
- de producten en reststoffen die door de installatie geproduceerd worden;
- de wijze en capaciteit van de digestaatbewerking¹;
- de wijze en duur van opslag van grondstoffen en eindproducten en de geplande opslagcapaciteit per product/grondstof;
- de wijze en omvang van de aan- en afvoer van de grondstoffen en eindproducten van het biovergistingsproces;
- de geproduceerde elektriciteit en warmte² en de eventuele afzet of inname daarvan op het net en/of aan naburige inrichtingen;
- de afmetingen van de gebouwen/onderdelen van de installatie die op het terrein zullen komen (eventueel met bandbreedtes).

Geef een onderbouwing van de te verwachten afzetmarkten en –gebieden voor de diverse producten van de biovergistingsinstallatie.

2.1.1 Wettelijk en beleidskader

Beschrijf het wettelijk en beleidskader, voor zover daar randvoorwaarden voor het voornemen uit voortkomen. Besteed daarbij in ieder geval aandacht aan:

- Natuurwetgeving (Natuurbeschermingswet en (provinciale) EHS);
- Handreiking 'beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden' (LNV, november 2008);
- Streekplan;
- Beleidslijn bio-energie provincie Gelderland (februari 2008);
- Bestemmingsplan (i.v.m. geluid, bouwhoogtes, oppervlak bouwblok en dergelijke);
- Andere planologische randvoorwaarden voor het vestigen van de voorgenomen installatie in het buitengebied;
- Geurbeleid van provincie en gemeenten;
- Uitvoeringsbesluit van de Meststoffenwet (in verband met de opslagcapaciteit van mest);
- Richtlijn Mestverwerkingsinstallaties (LA01, februari 2001);

¹ Indien niet bekend is op welke wijze de digestaatbewerking plaats gaat vinden adviseert de Commissie om te kiezen voor een worst-case benadering.

² Inclusief de warmte die in het eigen productieproces wordt gebruikt.

- Handreiking (Co-)vergisting van mest (LA06, april 2005);
- Verordening Dierlijke Bijproducten (1774/2002).

2.1.2 Besluitvorming

Dit advies heeft betrekking op de reikwijdte en detailniveau van het plan-m.e.r en de daarin te maken afweging tussen alternatieve locaties. Het advies is echter ook grotendeels bruikbaar als aanzet voor het mogelijk hierop volgende besluit-m.e.r. voor de biovergistingsinstallatie.

De Commissie adviseert bevoegd gezag en de initiatiefnemer in overleg te treden met de provincie Gelderland, die bevoegd gezag is inzake de Wet milieubeheervergunning, over het eventueel combineren van het besluit-m.e.r. en het plan-m.e.r.³ en het gebruiken van het plan-MER voor de m.e.r.-beoordeling die de provincie in het kader van de Wm-vergunningprocedure dient uit te voeren. Wanneer ervoor gekozen wordt om het besluit-MER en het plan-MER in één document te combineren zal het voorliggende advies van de Commissie aangevuld moeten worden.

2.1.3 Referentiesituatie

De milieueffecten van het voornemen moeten vergeleken worden met de te verwachten milieubelasting wanneer het initiatief niet gerealiseerd zou worden. De Commissie adviseert om de referentiesituatie op twee niveaus te betrekken in het MER.

Ten eerste is er op gebiedsniveau een vergelijking te maken tussen de referentiesituatie waarbij er geen biovergistingsinstallatie wordt gerealiseerd met de situatie waarbij de biovergistingsinstallatie wel wordt gerealiseerd.

Beschrijf wat er zou gebeuren met de meststromen indien het voornemen niet wordt gerealiseerd. Maak ook een inschatting van de milieueffecten (uitstoot van CO₂ en CH₄, transportkilometers, ammoniak- en geuremissie) als de onbewerkte mest op het land zou worden uitgereden ten opzichte van de aanwending van de producten uit de biovergistingsinstallatie en van de conventionele opwekking van het door de biovergistingsinstallatie te produceren elektrisch vermogen.

Ten tweede kan op de diverse locaties een vergelijking worden gemaakt tussen het huidige gebruik op de locaties, waarbij de bekende autonome ontwikkelingen worden meegenomen. Beschrijf de referentiesituatie voor de locaties die na de selectie van de locaties (zie paragraaf 2.2.3) overblijven. Geef daarbij de ligging aan van bebouwing, de status van deze bebouwing en ecologisch gevoelige gebieden op of in de nabijheid van de locaties.

Een aantal locaties heeft nu nog geen intensieve agrarische of industriële functie, waardoor vrijwel iedere ingreep een verslechtering van de plaatselijke milieusituatie zal betekenen. Daarom is het van groot belang om in de beschrijving van de voorgenomen activiteit expliciet te maken wat de initiatiefnemer aan maatregelen treft om negatieve milieueffecten te minimaliseren.

³ De Wm-vergunning voor dit voornemen is m.e.r.-beoordelingsplichtig.

2.2 Alternatievenontwikkeling

2.2.1 Zoekgebied

De keuze voor de gemeente Barneveld als zoekgebied is ingegeven door het aanbod van locaties, de pro-actieve opstelling van de gemeente en het aanbod van de mest en co-vergistingsmateriaal. Geef in het plan-MER aan of ook van andere partijen aanbod geaccepteerd zal worden, en of dit effect heeft op het zoekgebied voor de locaties. Geef ook aan waar de afzetkanalen van de producten uit de installatie zullen zijn gelegen en of dit effect heeft op het zoekgebied.

2.2.2 Realistische locaties

Door in een vroeg stadium potentiële vestigingslocaties te selecteren kunnen knelpunten worden geïdentificeerd en kan de uitwerking van het MER worden gericht op de onderscheidende zaken. Dit kan de vergelijking van mogelijke locaties vereenvoudigen. Hanteer om de informatie in het MER niet onnodig groot te maken een trechtering in de beschrijving van alternatieve locaties:

1. Beschrijf welke locaties bij aanvang van het MER-onderzoek zijn beschouwd. Geef daarbij aan op welke grond de locaties zijn gekozen en betrek daarbij de voorkeursvolgorde uit de beleidslijn bio-energie van de provincie Gelderland (februari 2008) en de Handreiking (co-)vergisting van mest (InfoMil, april 2005).
2. Maak op basis van de voorkeuren van de initiatiefnemer en de wettelijke en beleidsmatige context een keuze voor het aantal locaties dat daadwerkelijk wordt betrokken in het onderzoek naar de milieueffecten. Geef aan welke locaties overwogen zijn en geef gemotiveerd aan welke locaties waarom zijn afgefallen. Werk voor de overgebleven locaties⁴ de milieueffecten uit op de wijze zoals beschreven in paragraaf 2.3 en stel een alternatievenvergelijking op. Op basis van de gegenereerde informatie kan in dit stadium worden geconcludeerd welke milieueffecten optreden bij de onderzochte locaties en hoe de milieueffecten zich tot elkaar verhouden.
3. De uiteindelijke locatiekeuze wordt bepaald door de afweging van over het algemeen een groot aantal factoren⁵, waaronder de optredende milieueffecten. Beschrijf bij deze stap de voorkeurslocatie en de factoren die een rol hebben gespeeld in de keuze van de initiatiefnemers voor deze voorkeurslocatie.

Beschrijf bij elke stap in welke mate milieuaspecten een rol hebben gespeeld bij de genomen keuzes.

2.3 Beoordelingskader

Breng voor de onderzoekslocaties de belangrijkste milieueffecten in beeld. Laat daarbij het detailniveau van de effectbeschrijving aansluiten bij de informatiebehoefte ten behoeve van de locatieafweging⁶. De notitie Reikwijdte en Detailniveau geeft de belangrijkste milieuaspecten weer die onderzocht moe-

⁴ De Commissie adviseert om, uitgaande van die voorkeursvolgorde, tenminste één locatie uit te werken met de (toekomstige) planologische status van bedrijventerrein.

⁵ Bedrijfeconomische factoren kunnen daarbij een rol spelen, maar ook talloze andere factoren waaronder de beschikbaarheid van de grond, persoonlijke en emotionele motieven, aspecten rond veiligheid, ontsluiting en bereikbaarheid etc..

⁶ Wanneer gekozen wordt om het plan-MER en het besluit-MER te combineren is het tevens noodzakelijk dat het MER voldoende informatie bevat voor de Wm-vergunning. Dit kan betekenen dat in dat geval aanvullende beoordelingscriteria moeten worden opgenomen. Hierover meer in paragraaf 2.1.2.

ten worden. Voor deze milieuaspecten geeft de Commissie hieronder een korte uitwerking van de onderzoeksrapportage.

Natuur

Breng de eventuele gevolgen voor beschermde natuur, met name nabijgelegen Natura 2000-gebieden⁷ en EHS in beeld. Zoom bij de uitwerking van de mogelijke gevolgen in ieder geval in op de depositie van verzurende en vermistende stoffen op de Natura 2000-gebieden⁸. Op 24 november 2008 heeft de minister de Handreiking 'beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden' gepubliceerd waarin handvatten worden geboden voor de beoordeling van vergunningaanvragen en de beoordeling van bestaand gebruik en voorgenomen activiteiten in het kader van het opstellen van Beheerplannen. Geeft in het MER aan in of en zo ja, hoe deze handreiking gebruikt is voor de beoordeling van de gevolgen.

Wanneer significante negatieve gevolgen voor de instandhoudingdoelen voor Natura 2000-gebieden niet met zekerheid kunnen worden uitgesloten, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Deze moet herkenbaar in het plan-MER worden opgenomen. Ook voor de Ecologische Hoofdstructuur (inclusief verbindingszones) dienen de gevolgen voor natuurdoeltypen en doelsoorten te worden beschreven, zonodig met eventuele mitigerende en compenserende maatregelen⁹.

Geef aan of voor het voornemen een ontheffing van de minister van LNV vereist is op grond van artikel 75 van de Flora en faunawet. Indien dat vereist is, motiveer dan in het MER op grond waarvan verondersteld wordt dat ontheffing verleend zal worden.

Luchtkwaliteit

Breng de gevolgen voor de luchtkwaliteit in beeld. Werk daarbij uit in welke mate op de beoogde locaties kan worden voldaan aan de vigerende wetgeving.¹⁰ Betrek zowel de mogelijke effecten van de inrichting zelf als ook de met de inrichting verbonden transportbewegingen bij de uitwerking.

Geur

Breng de gevolgen voor de geurhinder in beeld, enerzijds door de installatie zelf, anderzijds door de aanvoer en opslag van zowel mest als co-vergistingsmateriaal. Beschrijf daarnaast kwantitatief de bijdrage van de installatie en gerelateerde opslag aan de cumulatieve geurhinder.

Energie

Breng de effecten van het initiatief op het gebied van de energiehuishouding en de klimaatverandering in beeld. Betrek daarbij het energieverbruik en -opbrengst van de installatie, de mogelijkheden energie en warmte af te zetten in de directe nabijheid van de locaties en de omvang van de emissie van broeikasgassen. Maak tevens een vergelijking in effecten tussen de huidige,

⁷ Beschouw in ieder geval de Natura 2000-gebieden binnen een straal van 10 kilometer van de locaties en indien er op grotere afstand nog effecten te verwachten zijn, ook daarbuiten.

⁸ Denk daarbij niet alleen aan ammoniak, maar met name aan de NO_x-emissie van de WKK's en de daaraan gerelateerde depositie op Natura 2000-gebieden.

⁹ Bij mitigeren kan gedacht worden aan het verminderen van landschappelijke effecten door het landschappelijk inpassen van een bedrijf, of het verminderen van geluidsemissie door het in pandig laden en lossen. Een voorbeeld van compensatie is het aanvullen van verloren natuur met nieuw aan te leggen natuur.

¹⁰ Betrek in de uitwerking de heersende achtergrondconcentraties en de potentiële bijdrage die het initiatief op de diverse locaties zal leveren.

reguliere wijze van verwerking van de vrijkomende meststroom en de biovergistings van dezelfde meststroom.

Veiligheid

Bepaal de risico's gerelateerd aan de opslag van de diverse producten¹¹ voor de mestbe- en/of -verwerking. Ga daarbij ook in op de plaatsing en zonering van een noodfakkel.

2.3.1 Vorm en presentatie

Het plan-MER moet een heldere en gestructureerde opzet kennen zodat de milieu-informatie goed is terug te vinden. Geadviseerd wordt om in één visueel toegankelijk overzicht de beoordeling van de alternatieven op de meest onderscheidende effecten te verwerken. Daarmee wordt de onderlinge vergelijking vergemakkelijkt. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Bij de vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken. De Commissie adviseert om zoveel mogelijk kwantitatieve informatie op te nemen in de effectvergelijking.

Verder wordt aanbevolen om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen en daar in het MER op adequate wijze naar te verwijzen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda toe te voegen. Op de kaarten moet de ligging en afstand tot kwetsbare natuurgebieden en objecten voor het verblijf van mensen (gevoelig voor geur, geluid etc.) goed worden aangegeven.

¹¹ Waaronder de gasopslag.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Veluwe Energiebron (VEB)

Bevoegd gezag: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Barneveld

Besluit: Bestemmingsplanwijziging

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: D 18.2

Activiteit: Oprichting van een collectieve biovergistingsinstallatie met een capaciteit tot 140.000 ton.

Procedurele gegevens:

advies aanvraag: 12 november 2008

advies reikwijdte en detailniveau: 19 december 2008

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de notitie Reikwijdte en Detailniveau als uitgangspunt.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. S. Bokma

ing. M. Pijnenburg

M.A.J. van der Tas (voorzitter)

drs. R.C.G. Warmenhoven (werkgroepsecretaris)

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Biovergistingsinstallatie Barneveld te Barneveld

De Veluwe Energiebron (VEB) heeft het voornemen om een biovergistingsinstallatie te realiseren in de gemeente Barneveld. Daarvoor bestudeert ze een vijftal locaties. De gemeente Barneveld overweegt ten behoeve van dit initiatief een bestemmingsplanwijziging door te voeren om de realisatie van de inrichting op een locatie mogelijk te maken. Deze bestemmingsplanwijziging is plan-m.e.r.-plichtig op grond van artikel 18.2 van bijlage D bij het besluit m.e.r. 1994. Bij brief van 12 november 2008 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) door de gemeente Barneveld verzocht om te reageren op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau plan-MER biovergistingsinstallatie Barneveld.

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de notitie Reikwijdte en Detailniveau als uitgangspunt.

ISBN: 978-90-421-2605-3